

1. Hager s. Joh. Casp. / diff. de perfectio-
nis Christiana studio, Wittenb. 1739.
2. ———— diff. de Bileamo, incarnate,
re et propheta periodico, Wittenb. 1739
3. ———— diff. de communione sub
utraq. Wittenb. 1739.
4. ———— diff. de causis cur Christus
morte crucis voluerit mori, W. 1739
5. ———— diff. de theologo non tantum
theoretico sed practico, Wittenb. 1738
6. ———— diff. de momento endronismos
anime fidelis, Wittenb. 1726.
7. ———— diff. de defectibus afflictio-
num Christi a Paulo supplendis
ex Coloss. 1 v. 24. Wittenb. 1730
8. Hager s. Joh. Georgij / diff. de graduum
proverbio: prox contra daktisein
Act: VIII v. 5. Lipsia 1738.

EXERCITATIO EXEGETICA
D E
BAPTIZATIS

ΤΗΡ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Ober:

Besondere Meynung über die schwere Schriftstelle,
Von der Tauffe über den Todten,

EX I CORINTH. XV, 29

Q V A M

IN AUDITORIO DVC. SEMINARIJ THEOLOG. ISENACENSIS

A. D. AVG. MDCCK

PRAESIDE

CHRISTOPH. AVG. HEVMANNO

DICTI SEMIN. INSP.

PUBLICE PROPVGNABIT
IO. DIETERICVS NEVMEISTERVS

DANCKMARSHVS. ISENACENSIS

S. THEOL. CVLT. EIVSDEMQ. SEMIN. MEMBRVM

I E N A E

REG. PRELO HELLERIANO, 1740.

57

EXERCITATIO EXEGETICA

BAPTISTIS

IN AVDITORIO DUC. SEMINARII THEOLOGICI IENENSIS
A. A. G. M. D. C. C. X.
CHRISTOPH. AUG. HILVANO
DICTI SENII

IN AVDITORIO DUC. SEMINARII THEOLOGICI IENENSIS

A. A. G. M. D. C. C. X.

RESIDE

CHRISTOPH. AUG. HILVANO

DICTI SENII

IO. DIETRICHS NEUMANNI

DRUCKER

AL. M. C. NEUMANN

ΑΝΕΥ ΠΡΟΟΙΜΙΟΥ ΚΑΙ ΠΑΘΩΝ.

§. I.

Inter PAVLI, principis apostolorum, dicta complura, quae criticos dicam vexarunt, an ab illis vexata sunt, non postremum obtinet locum illud, quod in *priore ad Corinthios epistola*, capite XV, comm. 29. exstat. Quod equidem hoc loco ita tractandum suscepi, primum, ut aliorum interpretationes summa, qua fieri potest, breuitate enarrem, iuxtaque sub sincerum accuratumque examen pro ea, quae litteraria viget in republica, libertate eas vocem: deinde meam sententiam firmis munitam praesidiis exponam, eruditorumque censoriae subiiciam seueritati. Q. D. B. V.

§. II.

Prima itaque huius loci interpretatio à TERTVL-
LIANO profecta, postea etiam CHRYSOSTOMO placuit,

A 2

THEO-

THEODORETO, ZONARAE, CAIETANO, & è recentioribus KNATCHBULLO in *Animadvers.* ad h. l. p. 102. & ad I PET. III, 21. p. 148, hanc statuentibus esse Pauli sententiam: *Cur immerguntur & baptizantur tanquam mortui, si non resurgant, cum tamen baptismus sit resurrectionis symbolum?* Verum haud iniuria frigidam appellat hanc explanationem IO. ANDR. BOSIVS in *Exercit. de Clinicis Ecclesiae veteris cap. II. pag. 37.* Nam (α) τὸ ὕπνῳ nunquam significat *tanquam*. (β) Si vel maxime ὕπνῳ illum significatum sustineret, tamen quis hanc phrasin, *tanquam mortui*, hunc intelligere possit in modum: *tanquam post mortem resurrecturi*, vel *tanquam resurrectionis Symbolum suscipientes?* (γ) baptismus potius erat signum resurrectionis spiritualis. Vid. *Rom. VI, 4.* (δ) Paulo ita scribendum fuisset: *τὶ ἐποίησαμεν βαπτισθέντες ὑπὲρ τῶν νεκρῶν*, ut se atque Corinthios utique baptizatos complecteretur. Quem in modum statim v. 30. pergit: *τὶ ἡμεῖς κινδυνεύομεν*; Cum vero Paulus dicat: *τὶ ποιήσωσι οἱ βαπτίζομενοι*, satis perspicue cum per tertiam verbi personam, tum per articulum *οἱ* indicat, se loqui non de seipso neque de Corinthiis à se primum conuersis & baptizari iussis, sed de aliis baptismum suscipientibus. Quae ratio probe obseruanda, cum valeat ad complurium opiniones labefactandas, eamque stabiliendam, de qua infra dicam: *Tu mihi sola places.*

§. III.

Secunda ejusdem est CHRYSOSTOMI, (cujus verba afferit SEB. SCHMIDIVS in *dissert. de baptismo super mortuis* §. 14.) OECUMENII, THEOPHYLACTI, & e novis aucto-

auctoribus HENR. HAMMONDI, qui ita Pauli verba
παραφρασει: *Ab iis, qui inter vos negant resurrectionem mor-*
tuorum, hoc unum quaesivero: Quare ergo in baptismo pro-
fessi sunt, se haec credere, cum resurrectio mortuorum sit ex po-
rius fidei capitibus, in quae baptizati sunt? Sed, ut omit-
 tam ea, quibus iam Celeb. DN. D. GOTTFR. OLEARIVS
 in *diff. de baptismo pro mortuis*, §. 4, 5, 6, 7 isthanc ingulavit
 sententiam, tantum repeto rationem meam quartam, §.
 praeced. allatam, & noto *Φερόσως ἀπολογία*.

§. IV.

Tertiam ii sequuntur, qui putant, Paulum respicere
 ad morem quorundam, pro demortuis nec dum baptiza-
 tis viuum aliquem baptizantium. Cuius sententiae pa-
 tronos (quibus addo BOCHARTVM in *diff. de baptismo*
pro mortuis, quae annexa est eius *Canaani* p. 1026. *seq.* &
 IO. MARCKIVM *dispp. select. num. 25. & 26.*) nominatim
 producit BOSIVS *l. c. p. 35.* & OLEARIVS *l. c. §. 14.* Adi
 & SCHMIDIVM *l. c. §. 3. & 18.* QVENSTEDIVM *Antiquit.*
Bibl. & Eccl. cap. IV. sect. II, num. VI, p. 361, seq. ITTIGIVM
de haeresi. saec. I & II sect. I cap. V §. 8 p. 55, seqq. & sect. II
cap. VII §. 17. p. 148. Verum haec sententia ideo non me-
 reretur calculum, (α) quia sic apostolus illum baptismi
 abusum approbasset suoque confirmasset silentio. (β)
 Argumentum foret absurdum: *Si quidam adeo sunt inepti,*
ut in locum eius, qui sine baptismo decessit, baptizent alium &
viuis, sequitur, dari resurrectionem mortuorum. (γ) Nec
 probabile est, nec probari potest, illo iam tempore, quo
 Paulus haec scripsit, ritum illum quibusdam fuisse rece-
 ptum. Vid. DN. OLEARIVS *l. c. §. 15, seqq.*

Λ 3

§. V.

§. V.

Quarta BELLARMINVS aequè e pontificiis alii subscribunt, arbitrari, baptismum lacrymarum & poenitentiae pro defunctis in purgatorio versantibus hic loci intelligi. Vid. BOSIVS *l. c. p. 35, 36* & SCHMIDIVS *l. c. §. 10*, item Anonymus *de medio statu animae cap. XII §. 5 p. 354° seq.* Sed haec quidem explicatio rillum potius, quam laboriosam discussionem meretur.

§. VI.

Quinta placuit LYTHERO nostro, M. CHEMNITIO, GERHARDO, BALDVINO, AEG. HVNNIO, FRANZIO, MICH. WALTHERO, (qui copiose de hoc loco differit *Append. ad Harm. Bibl. quaest. II,*) credentibus, apostolorum respexisse ad antiquam super sepulcris baptizandi consuetudinem. Sed e nostratibus hanc sententiam, nullo magnorum nominum ratione habita, profigarunt SEB. SCHMIDIVS *l. c. §. 26*, & QVENSTEDIVS *lib. cit. num. XI. p. 366*. Neque enim probari potest villoidoneo recte, eo iam tempore illum fuisse ritum vilitatum. Vid. BARTHIVS *Advers. lib. XLIV. cap. 2. p. 1989*. CASP. SAGITTARIVS *dissert. de Natalitiis Martyrum cap. III. §. 33*, & BOSIVS *loc. cit. p. 36*.

§. VII.

Sextae auctores sectatoresque rati sunt, cogitasse apostolum de baptismo sanguinis & calamitatum siue afflictionis. Vid. BOSIVS *l. c. p. 36*, vbi sententiam hanc

hanc amplexati & pontificii & reformati & Lutherani
 producuntur: quibus addenda est doctissima illa virgo,
 ANNA MARIA SCHURMANNIA, quae in *epistola* ad
 IAC. LYDIVM, in *Opusc. p. 95, seqq.* eandem opinionem
 stabilire annixa est: & qui nuper demum eandem in-
 terpretandi rationem secutus est, IO. HARDVINVS,
 vir ex Ignatianorum familia famosus verius, quam ce-
 lebris, cuius verba & relata & refutata sunt in *Actis*
Erud. Lips. hoc anno p. 56. Videatur & SCHMIDIVS
loc. cit. §. 24. Nimirum sententia haec *Pauli* verbis vim
 infert, praetereaque refellitur per rationem a me §. II.
 (d) propositam.

§. VIII.

Septima eorum est, qui de lotione mortuorum
Pauli dictum exponunt. Vid. BOSIVS *l. c. p. 37.* &
 SCHMIDIVS *l. c. §. 15, 16 & 29.* Verum ab his falso
 supponitur, mortuorum corpora ablui in memoriam
 resurrectionis: quippe cum & aliae gentes cadavera
 hominum abluerint, quae resurrectionem corporum
 pernicaciter negarunt. Ut taceam, rursus verba *Pauli*
 praeter meritum torqueri misere.

§. IX.

Octava refutatione plane indigna est. Fuerunt
 enim, qui per *mortuos* *Paulo* commemoratos caperent
peccata mortalia. Vid. SCHMIDIVS *l. c. §. 4 & 19;* BO-
 SIVS *l. c. p. 37.*

§. X.

laetitia. I. S. hancola. §. 10. X. noq. & hancola. enal.
 rogavalli. amillibab. ita. anabba. andiop. ruihuorbuq.
 de. Nonam primus & solus protulit. DAN. HEINSIUS,
 in *Exercit. S. ad N. T. lib. VII. cap. 13* ratus, eo a Paulo
 respici, quod novi Christiani, cum baptizarentur, ad-
 sciuerint Christianorum demortuorum nomina. Sed
 hic quidem sensus ex verbis Paulinis nullis extorqueri
 fiducialis potest. Nimirum non desunt, qui noua, quam
 solida, proferre malunt: quod illa ad admirationem
 pariendam sint accommodatissima. Et quid multa?
 Ipsi ethnici, resurrectionem insitantes, defunctorum
 suscipere nomina non dubitarunt.

§. XI.

Decima iis se probauit, qui Pauli verba de Clinico-
 rum baptismo intelligenda censent. Huiusce senten-
 tiae patronus fuit MATTHIAS FLACIUS in *annot. ad*
b. l. & in Clauē Script. S. voce Mortuus. BOSIUS quo-
 que hanc sententiam non obscure defendit p. 38, seqq.
 pluresque adducit idem sentientes. Vide & SCHMI-
 DIUM §. 6 29 *diff. cit.* Verum nec haec interpreta-
 tio, durissima quippe & contorta, admitti debet.
 Quanta enim monstra sunt, siue hanc sententiam ita
 exponas: *Super mortuis*, id est, *tanquam moribundi vel*
mortuis similes; siue cum VOSSIO ita: *pro mortuis*, id
 est, *pro statu mortuorum*, hoc est, *ut sibi post mortem sit*
bene. Accedit, quod minime constet, morem illum
 apostolico aequo fuisse usitatum, sed verius videatur,
 consuetudinem illam post apostolorum decessum circa
 CYPRIANI tempora non sine superstitione inoleuisse.

vti rectissime iudicat *QVENSTEDIUS Antiq. Bibl. & Eccl. Cap. IV Sect. 2 n. V. §. 2 p. 358.* Quoniam huic difficultati iam obuiam iuit laudatus *BOSIVS*, vt adeo haec sententia facile possit locum habere, nisi ipsa obstaret verborum structura.

§. XII.

Vndecima sententia propugnatorem inuenit *IO. CLOPPENBURCHIVM*, Reformatum, qui eis verbis non aliud putat innui, quam quosdam id temporis baptismum suscepisse, commotos exemplo & constantia martyrum, qui hanc veritatem suo sanguine obsignabant. Quam eandem opinionem tuetur *STEPHANVS DE BRAIS*, Theologus quondam Salmuriensis, in *diff. de baptismo pro mortuis*. Sed interpretationem illam docteam refutauit in epistola ad memoratum illum *CLOPPENBURCHIVM* celebratissima illa *SCHVRMANNIA Opusc. p. 102, seq. & p. 195, seq.*

§. XIII.

Duodecimam produxit *ARIAS MONTANVS*, qui locum hunc de iis interpretatur, qui Spiritum S. accipiunt ante baptismum: quos dicit baptizari pro mortuis, quia iam prius mortui peccato, eo sine baptizantur, vt hoc ipso profiteantur spem futurae resurrectionis. Quae cum nimis longe petita sint, semetipsa facile refellunt, & totius orbis litterati iudicio rejecta sunt, cum nemo approbatione dignam censuerit hanc sententiam. Vid. *SCHMIDIVS l. c. §. 11. & 22.*

B

§ XIV.

§. XIV.

Tertia decima auctorem habet SEB. SCHMIDIVM (quem non ita pridem secutus est CONR. MEL in *Antiquario sacro* p. 28,) *diff. cit.* §. 30. *seqq.* qui putat, apostolum respicere animo ad ritum veteris testamenti, quo DEVS praeceperat, ut, qui mortuum contrectasset, se ablueret siue baptizaret. Sed qui felix fuit in refellendis aliorum opinionibus, pari felicitate non est usus in fabricanda meliore. Adeo verum est illud ARISTOT. *VII Topic. 5, 10*: *ἔοικε, ὡς περὶ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις τὸ διαφθεῖραι τὸ νόμισμα ἢ τὸν νόμον καὶ ἐπὶ τούτων τὸ ἀνασκευάσαι καὶ κατασκευάσαι.* Videatur, inquit, sicut et alias facilius est corrumpere aliquid quam efficere, ita quoque facilius esse, refellere aliquam sententiam, quam statuere atque confirmare. Nam nec probavit SCHMIDIVS, nec probari potest, DEVM illa ritu significare voluisse resurrectionem mortuorum. Ac manifeste vir alioquin magnus petit τὸ ἐν ἀρχῇ, cum §. 37. iuxta finem ita scribit: *Si rigoroſe vr̄ges ſcripturam,* (ut scilicet demonstrem inde, DEVM illa ablutione significatum iuisse resurrectionem,) *do tibi ipſam hunc locum apoſtolicum.*

§. XV.

Decima quarta VALENTINIANIS tribuitur, ex quorum sententia haec est mens apostoli: *Quid facient angeli, qui baptizantur pro hominibus?* Sed valeat illud *Valentinianorum* delirium, quod notavit DN. OLEARIVS l. c. §. 3.

§. XVI.

Decimam quintam effinxit HARDVINVS supra iam me-

memoratus, qui supponens, eo anno, quo Paulus haec scripsit, pestilentiam inuasisse Corinthios, & occasione huius mali metuque mortis, multos festinasse ad suscipiendum baptismum, ita hunc locum explicat: *Si non datur resurrectio mortuorum, cur metus mortis quosdam compellit ad baptismum suscipiendum? siue, quid consequentur vestri catechumeni, qui occasione mortuorum, ut baptismum initiarentur, efflagitant?* Quam sententiam non aspernandam arbitratu THOM. ITTIGIVS de *haeres. saec. I & II sect. I cap. 5 §. 8 p. 57.* Verum tamen eam optime confutauit Dn. OLEARIVS *diff. cit. §. 8, 9, 10.* Quid? quod ipsum auctorem eius nunc pudet, qui aliam nuper commentus est opinionem, priore repudiata, ut supra §. VII meminimus.

§. XVII.

Decimam sextam IO. CLERICVS suam fecit, qui *ro vñq* explicat *avri*, & in sua versione Noui Testamenti Gallica, Amstelodami A. 1703 euulgata, Pauli verba ita exponit: *Cur in eorum locum, qui iam defuncti sunt, noui Christiani se baptizari patiuntur, si tamen illi non resurgunt?* Quae explicatio cum ceteroquin commodissima videatur, & cum reliquis apostoli verbis optime cohaereat, tamen vel ideo reiicienda est, quod nemo baptizatur in locum demortui Christiani, vti caesis militibus sufficiuntur alii, sed pro se quisque. Vid. Dn. OLEARIVS *loc. cit. §. 11, 12, 13.*

§. XIX.

Decima septima excogitata, & publica disputatione

B 2

venti-

ventilata Lipsiae est ante paucos annos a viro celeberrimo & de sacra philologia meritissimo, D. GOTTFR. OLEARIO, qui verba *ὅτι τῶν νεκρῶν* l. c. §. 21, *segg.* hunc explicat in modum: *Qui baptizantur in nomine Iesu Christi pro nobis mortui.* Fateor, me ipsum aliquando in hanc incidisse sententiam, ut crederem, per *τῶν νεκρῶν* capiendos esse Iesum Christum & Ioannem baptistam, cum vtriusque baptismus post vtriusque mortem passum tum celebraretur, ut e sacris constat monumentis. Sed Dn. OLEARIUS solum Christum per *τῶν νεκρῶν* iudicari existimat, nixus illa dicendi ratione in sacris libris non insolenti, qua numerus pluralis pro singulari ponitur, cum quidpiam obscure designatur. Ac sane ille idiotismus si obseruetur, difficillima quaedam Scripturae S. loca plana euadunt, ut iam olim docuit HIERONYMUS *comment. in Matth. XXVII, 44.* & AVGVSTINVS *in Enchir. ad Laur. cap. 44.* e recentioribus DILHERVS *Elect. lib. I cap. 8 p. 49.* GLASSIVS *Philol. S. lib. III tract. I de Nomine, Canone 27.* CLERICVS *dissertatione II, Harmoniae Evangelicae subnexa, canone XVII.* Addam ipse locum, qui Cl. OLEARII sententiae videri possit patrocinari, ex *Matth. IX, 8.* vbi *τοῖς ἀνθρώποις* positum deprehenditur pro *τῷ ἀνθρώπῳ*, per quem ibi ipse quoque Christus intelligitur. Verum ut omittam, non fuisse, cur adeo obscure Paulus Christum designaret in hoc argumento nulla profecto obscuritate inuoluendo ac potius videri *Paulum* cum discrete nominatum fuisse, si quidem de Christo loqui instituisset: sequentia magni viri sententiam euertere crediderim. Primum Christus quidem passim dicitur mortuus *ὅτι περὶ ἡμῶν*, sed homines nunquam dicuntur baptizati *ὅτι τῶν νεκρῶν*.
NCC

Nec afferri potest exemplum geminum, quo ὑπὲρ τῶν βαπτισμῶν significet in nomine Christi. Porro per interpretationem Viri doctissimi tollitur connexio *versus 29 cum v. 30*, quae tamen perspicue indicatur per *τί καὶ v. 29 positum & v. 30 repetitum*. Denique per articulum αἱ βαπτισμοὶ significatur quoddam genus baptizatorum, cum in Christum baptizati sint Christiani ad unum omnes. Ideoque si Paulo de Christianis omnibus esset sermo, scribendum erat: *τί ποιῶσιν βαπτισμοὶ ὑπὲρ τῶν νεκρῶν*, vel etiam, *τί ἐβαπτίζετε ὑπὲρ τῶν νεκρῶν*. Quae sufficere possunt, ut intelligatur, nos a sententia Viri celeberrimi haud sane temere discedere, sed gravissimis inductos rationibus.

§. XIX.

Antea quam meam sententiam producam, moneo, inter omnes hactenus allatas interpretationes plurimum speciei habere sententias BOSII in §. XI, & CLERICI in §. XVII notatas: ideo, quod optimum continent argumentum pro scopo apostoli. Sed quia utrinque verba contorquentur, igitur aliam mihi sententiam eligendam duco, eamque simplicissimam ac sua luce radiantem. Nec vero novam promo opinionem, sed quam iamdudum proposuit FRANCISCUS IVNIUS in *Annot. ad b. l.* In ea quidem editione, quam in manu habeo, (Genevae 1617 in *folio* prodit,) IVNIUS eam interpretationem sequitur, quam supra §. VII. reiecit: sed postea mentem suam mutaverit oportet, cum SCHMIDIVS *loc. cit. §. 13* diverso modo eius verba recitet, ut scilicet iste, sensus emergat:

gat: *Si non est resurrectio, cur baptizantur alii super alios iam mortuos.* Quae interpretatio quod vix vllum inuenerit adstipulatorem, (mihi certe praeter CHRISTIANVM BECMANNVM, haecitabundum tamen & ipsum, in *Originibus Lat. linguae* in voce *super* p. 1061, nemo notus est, nisi quod OLEARIVS *loc. cit.* HVLSEMANNVN quoque huius sententiae patronum citat,) id causae fuisse existimo, quod IVNIVS simpliciter instar scholii eam proposuit, nec vberius elucidavit stabilitaque. Nam nec veritas amatur, nisi agnita: agnosci autem non potest in tenebris, sed in apricum proferea da est.

§. XX.

Mea igitur ex sententia *πὲρ ὑπὲρ* h. l. significat *ultra, praeter, post*, quem significatum etiam habet Hebraeorum *על*, Latinorum *super*, Germanorum *über* / quae *πὲρ ὑπὲρ* Graecorum respondent. Neque id mirum videri debet, cum *ὑπὲρ* Graecorum, *super* Latinorum, & *über* Germanorum vna sint eademque vox: quales occurrunt plures apud BECMANN. l. c. p. 158, seq. Iam nostrates dicunt *über* *dis*, id est, *praeterea*: *über* *das alles ist eine Klufft befestiget*, *Luc. XVI, 26*: *eine Traurigkeit über die andere* / *Phil. II, 27*, & eiusmodi innumera. Inprimis consideratu digna sunt verba illa *Genes. XXII, 9*: *Er nahm über die Weiber / die er zuvor hatte / Mahaloth, die Tochter Ismaels.* Nam & in Hebraeo exstat: *על נשים*, quod recte VATABLVS reddidit *VLTRA uxores suas*. Sic *Genes. XXXII, 11* dicitur *Esaus necaturus על בניו*, *matrem super liberos*, id est, non solum liberos, sed *praeter* hos

hos etiam matrem. Pari modo *Ezech. VII, 26* haec leguntur: *היה על היה תבוא ושמה על שמועה יהיה*, quae *LUTHERVS* optime sic transtulit: **Ein Unfall wird über den andern kommen / ein Gerücht über das andere.** *Vulgatus Interpres*: *Conturbatio super conturbationem veniet, & auditus super auditum.* Nec minus recte *Vatablus*: *Calamitas alias super aliam veniet, & erit rumor super rumorem.* Ex hoc cum liqueat, ^ע *Hebraeorum* & *iber Germanorum* illam sustinere significationem, idem affirmabo de *Latinorum super*. Iam *TYMVS* tale exemplum ex *Liuvio* produxit, & alia plura protulit *Io. Vossius* in libro *de Latinitate falso suspecta cap. XXIII p. 230, 231.* Addam ipse duo alia: *Virgilius AEned. II, 348*: *Incipio super bis*, id est, *in super, praeter ea, ut recte explicat Minellius.* Idem *Georg. II, 373*: *Frondebis super indignas byemes solemus potentem Sylvestres vri assidue, capreaeque sequaces illudunt.* Vbi *Minellius* perperam interpretatur: *Capreae plus illudunt frondibus, quam byems aut sol.* Nam haec est poëtae sententia: *Non solum frondibus byems ac sol nocent, sed super haec, id est, praeter haec etiam capreas.*

§. XXI.
Confirmatio significati *בִּישׁוּבָא*, verbum *בִּישׁוּבָא* accipio sensu simplicissimo, quo significat sacro solennique ritu ablui, & hoc ipso religionis Christianae sectatorem se profiteri. Quippe constat, baptismum fuisse & signum confessionis fidei in adultis. Vnde *Ioannis IV, 1* *בִּישׁוּבָא & מַדְּבַרְתָּ וְיִשְׁרָאֵל* coniunguntur. Et *Matth. XXIX, 29* Christus inquit: *מַדְּבַרְתָּ אֵת הַיָּם וְאֵת הַיָּבֵשׁ, בִּישׁוּבָא אֲדֹנָיִם.* Nec minus coniunguntur eadem *Marci XVI,*

ci XVI, 16 : ὁ πιστεύσας καὶ βαπτισθεὶς, qui crediderit in Christi-
 sum, ac postea eius rei causa baptismum susceperit. Vide &
 Act. II, 41 ; IX, 18 ; II X, 36, 37, 38. Addatur ARRIANVS
 lib. II Dissert. EPICETI cap. IX iuxta finem, quem locum
 explicat IOACH. KVNIVS Quæst. philol. Pentad. IV
 quæst. 5.

§. XXII.

Atque sic verba Pauli simplicissime ita exponenda
 existimo : *Cur super* (id est, praeter, post, ultra) *eos, qui
 iam mortui sunt, alii quoque baptismum suscipiunt, & ita inia-
 ti religionem Christianam profitentur, si tamen nulla erit mor-
 tuorum resurrectio, nec melioris vitæ ac præmium expectandum
 est?* Germanice : *Was lassen sich über die, die schon
 gestorben (sive die schon todt) sind/ noch andere
 tauffen?*

§. XXIII.

Postea quam probavi, meam sententiam prono qua-
 si aluelo ex verbis Pauli fluere, sequitur, vt manifestum
 reddam, eam cum scopo quoque apostoli convenire &
 concinne cum reliqua oratione cohaerere. Id vt dilu-
 cide appareat, breuem totius capituli, quo verba illa con-
 tinentur, ἀνάγνωσιν in conspectum dabo. Nimirum erant
 Corinthi, qui mortuorum negarent resurrectionem, ar-
 gumento ab impossibili ducto. Aduersus hos in præ-
 senti capite Paulus disputat, primo loco hunc ratiocina-
 tus in modum : *Si Christus a morte resurrexit, sequitur, re-
 surrectionem mortuorum non esse impossibilem.* Minorem
 pro-

propositionem siue assumptionem probat multis à v. 1 vsque ad 11. Maiorem confirmat v. 12 ex eo, quod ab actu ad potentiam valeat consequentia, vt loquar cum scholasticis. Deinde methodo disputandi Megarica vsus plura ex aduersatrice opinione deriuat absurda, inquit: *Si resurrectio est impossibilis, sequitur, nec Christum resurrexisse, v. 13, 16. Si hoc, sequitur, nos esse mendaces doctores, v. 14, 15. Si hoc, sequitur, vos iam sectari vanam & inanem, imo solidam religionem, v. 14, 17, 19. Si hoc, sequitur, qui ex Christianis mortui sunt, eos periisse, v. 18. Hinc à v. 20 vsque ad 28 interseritur *ὡς ἐν μαγεύματι* perspicua doctrina de mortuorum resurrectione, ad quam proponendam ex hac ipsa disputatione commodam nactus occasionem est Apostolus. Hac doctrina breuiter exposita redit ad oppugnatores huius veritatis, docens, omnem religionem Christianam concidere, si quidem dogma illud exterminetur. Si, inquit, non potest fieri resurrectio, & hinc spes vitae melioris euanescit, sequitur, stultos esse & eos, qui religionem nostram amplectantur, (v. 29.) & eos, qui in ea perseverant. (v. 30.) Nam (en rationem dicti!) in hac vita Christiani omnium sunt calamitosissimi. (v. 30, 31, 32.) Ergo (ita denique concludit,) caute vobis ab isto errore, v. 33. Hinc postquam obiter quorundam Christianorum imperitiam reprehenderat v. 34, nouam hanc obiectionem v. 35 producit: *Corpora nostra per naturam suam corruptioni sunt obnoxia. Et naturae eorum repugnat immortalitas. Ex quo conficitur, nec futuram esse mortuorum resurrectionem.* Ad quod argumentum copiose & perspicue respondet a v. 36 usque ad totius capituli finem. Ex hac *ἀναλογία* simul patet, nostrae sententiae nihil*

nihil officere illam dubitationem, qua eam oppugnare
videretur. **DNI. OLEARIVS. loc. cit. §. 13.**

§. XXIV.

Reliquum est, ut paulisper vacemus dispellendis
nubibus, si quae lucem sententiae nostrae intercipere vi-
deri queant. *Bocharto* igitur satisfaciamus, qui loco su-
pra §. IV. citato largitus, τὸ ὄντως aliquando significare vsu-
m, id tamen dum genitiuo casu fieri negat, accusatiuum
semper requirens. Verum hic recordemur, *Virgilium*
locis ante allatis τὸ super hoc sensu non solum cum accu-
satiuo coniunxisse, sed & cum ablatiivo, quem constat
secundo Graecorum casu sere respondere. Et licet iam
nullum mihi suppetat exemplum, quo τὸ ὄντως pro ultra
appositum sit genitiuo, tamen tale quodpiam reperiri
posse non despero, analogia fretus, quam modo com-
memoravi ex *Virgilio*, cuius exemplum itidem in Latina
lingua est rarissimum. Pari ratione vocula ἄργος cum
accusatiivo iungitur ordinarie, cum contra significat. Le-
gitur tamen eodem sensu cum genitiivo, quod quidem
oppido rarum, apud *Palaephatum de Incredibilibus cap. XL*
21. 2. Scilicet in omnibus linguis habentur nonnulla ra-
rissima: ut taceam, *Paulum* in suo scripturae genere mul-
tum saepe sibi indulgere contra vsu linguae Graecae.
Atque adeo haec *Bochartina* difficultas leuissima est, si
modo certum sit, orationis seriem & apostoli scopum
nostrae sententiae respondere: id quod satis demon-
stratum esse confidimus. Ceterum quae **SEB. SCHMI-**
DIVS. loc. cit. §. 27 ad labefactandam nostram sententiam
hijin
diffe-

differt, ita comparata esse aequus lector deprehendet, vt
 responsione plane sint indigna.

SOLI DEO GLORIA.

*Damit nichts leer bleibe, bat man so viel der Platz
 vergönnen will, (Tit.) denen Herren Liebhabern mehrere
 Dispp. angeben, und darbey dienstlich melden wollen: Daß
 solche, wie gegenwärtige, ebenmäßig zu Jena in der Hellerschen
 Buchdruckerey, (mit einem gedruckten Catalogo, der noch
 viel 1000 Stücke, von allerhand in alle Facultäten einschlagende
 Dispp. in sich fasset,) um billigen Preiß zu haben sind, als:*

Zeltneri de subjectione Jesu Christi gloriosa, ex I. Cor.
 XV. 22. - - 28.

Aepini diss. ex verbis Pauli 2. ep. ad Tim. c. I. v. 13. Glau-
 ben wir nicht, so bleibet er treue; Er kan sich selbst nicht
 laugnen.

Apini de duplici baptismo discipulorum Ephesinorum,
 ad Act. XIX. 1. - 5.

Schmidii de Regina ex Austro, ex I. Reg. X. 1. seqq.

Altophili de scriptura sacrae atque antiquitates eccle-
 siasticae in theologia vtu & auctoritate. Accessit scri-
 ptorum pro antiquitate religionis evangelica Bibliotheca.

Baieri vom Weyh-Wasser.

Ejusdem vom Fegfeuer.

Ejusdem von Papistischem Geißeln.

Ejusdem de formatione Christi in nobis, ex Gal. IV. 19.

Foertschii progr. de formatione Christi in nobis, ex
 Gal. IV. v. 19.

Bech-

- Bechmanni de extremo judicio.
- Bernholdi usus particulæ *ὅτι* in quaestione vexatissima de baptismo pro mortuis, ex 1. Cor. XV. 29.
- Schmidii de baptismo super mortuis, ex 1. Cor. XV. 29.
- Streccii de illis, qui super mortuos baptizati leguntur 1. Cor. XV. 29.
- Bebelii de bis mortuis, von denen 2mal Verstorbenen.
- Burgmanni de aurora in lege & testimonio conspicua, ex Esa VIII, 20.
- Brenneri de exustione mundi suprema, ad 2. Petr. III. v. 10. 12.
- Croonii de pietate Christiana per neglectum pietatis philosophicæ impedita. Præmittitur meditatio de utilitate ex universali applicatione methodi mathematicæ ad alias scientias expectanda.
- Cassellii 2. dissertt. ad illustrand. Luc. XIX. 40. Wo diese werden schweigen, so werden die Steine schreyen.
- Calouii de fluxu sanguinis & aquæ Christi laterali, ex Io. XIX. v. 34. - 37.
- Chladenii de cognitione Christi secundum carnem, ex 2. Cor. V. 16.
- Dorfschei ex Joh. X. 7. Ich bin die Thür zu den Schafen.
- Ejusdem de horrenda & miserabili satanæ obsessione, ejusdemque ex obsessis expulsiōe.
- Frischmuthii Propheta Mosi par, ex Deut. XIII. 15. sqq.
- Epistola ad Dn. Danzium de peccato in Spiritum S.
- Fechtii de necessitate baptismi sacrosancti.
- Ejusdem de canone interno, ad Gal. IV. 16.
- Ejusdem de studii Bibliocum systematico connexionē, hujusque divina origine.
- Haferungii de apodixi Spiritus sancti.

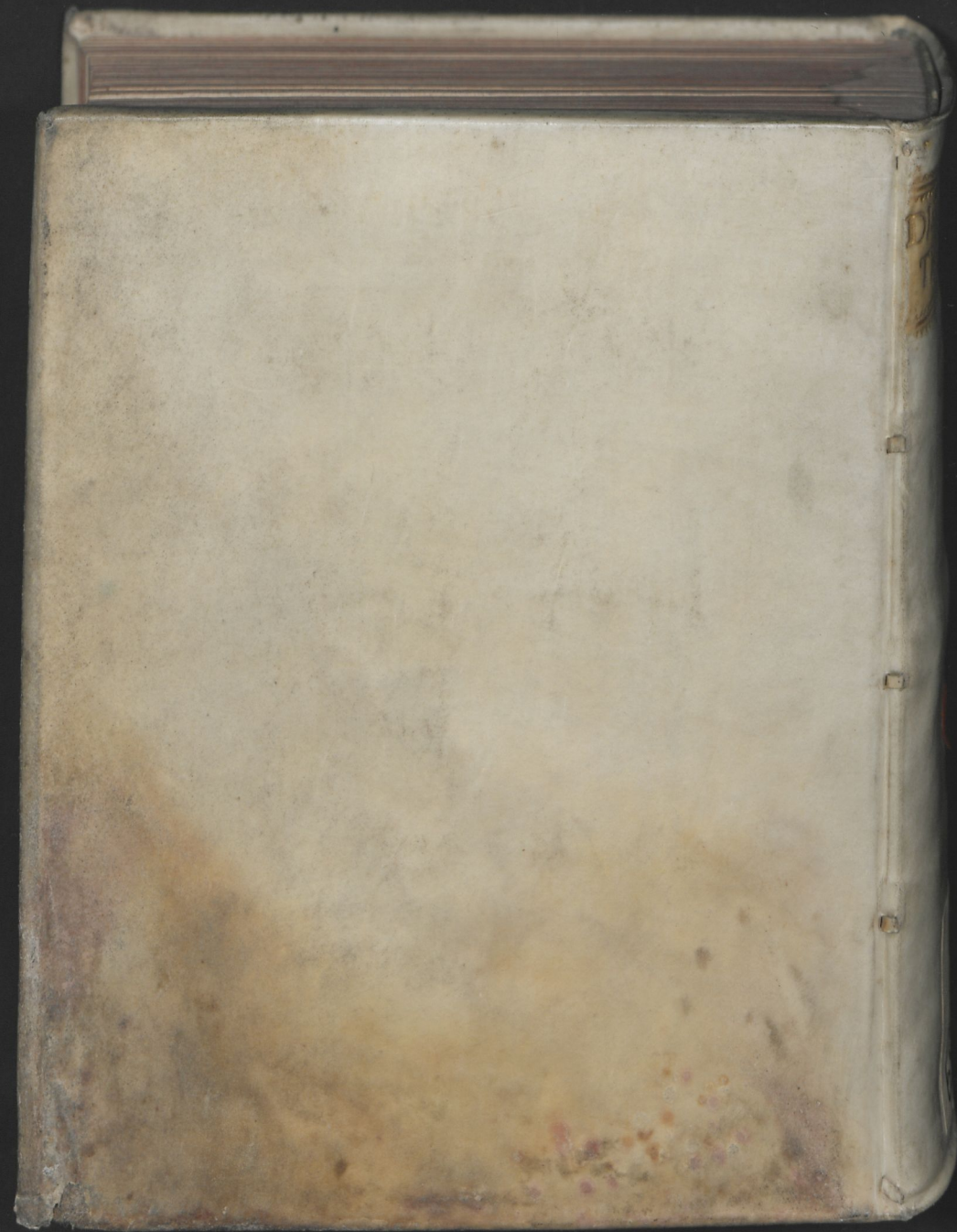
00 A 6333

EO-3h
Feb. 01

Zha

Me

EXERCITATIO EXEGETICA
DE
BAPTIZATIS

ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ

Ober:

Besondere Meynung über die schwere Schriftstelle,
Von der Tauffe über den Todten,

EX I CORINTH. XV, 29

Q V A M

IN AUDITORIO DVC. SEMINARI THEOLOG. ISENACENSIS

A. D. AVG. MDCCX

P R A E S I D E

CHRISTOPH. AVG. HEVMANNO

DICTI SEMIN. INSP.

PUBLICE PROPUGNABIT
IO. DIETERICVS NEVMEISTERVS
DANCKMARSHVS. ISENACENSIS
S. THEOL. CVLT. EIVSDEMQ. SEMIN. MEMBRVM

I E N A E

REC. PRELO HELLERIANO, 1749.

